

Posmoderna

Postmoderna je směr, objevující se na konci 20. století v západní společnosti. Tento směr reaguje na modernu, která hlásá jednotný světový názor a pozitivní vliv vývoje. Postmoderna naproti tomu zachovává pluralitu názorů a decentralizaci, skepticismus, subjektivismus a relativitu. Díky tomu byl vyvrácen názor, že západní civilizace je nadřazena všem ostatním kulturám. V umění znamená postmoderna návrat k tradičním námětům i formám (ornament v architektuře, figura v malbě...). Současně pomohla zmírnit kontrast mezi přístupem západní a východní společnosti k umění.

Pod pojem postmoderna bývají často zahrnovány myšlenky více autorů a taky různých směrů a proudů, občas si vzájemně protiřečí. Proto je relativně obtížné přesně definovat, co postmoderna ještě je a co již ne.

Zdroje:

Universum - všeobecná encyklopedie, díl 7., Praha: Euromedia Group, 2001, 655 s, ISBN: 80-207-1069-8

www.britannica.com

LYOTARD, JEAN-FRANCOIS, *O postmodernismu*, Praha: Filosofický ústav AV ČR, 1993, 208 s, ISBN: 80-7007-047-1

GOMBRICH, ERNST HANS, *Příběh umění*, Praha: Odeon, 1992, 558 s, ISBN: 80-207-0416-7

Esej:

Gion Antoni Caminada – postmoderní architekt?

Vrin je malá švýcarská vesnice, kterou po mnoho let trápil největší problém venkova – vyliďňování. Jeden z rodáků se však do Vrinu vrátil. Je jím architekt Gion Antoni Caminada. Ve Vrinu začal s obnovou – jak architektonickou, tak lidskou. Dnes je Vrin jedním z mála míst švýcarského venkova, kde se lidé ještě plnohodnotně žijí zemědělstvím, stěhují se tam mladí lidé a vesnice získala několik ocenění (mj. i architektonických). Přínos architekta Giona Caminady k vytvoření a udržení tohoto stavu je nesporný. Můžeme si ale zkusit položit otázku, jestli je Caminada postmoderním architektem?

Pokud chceme odpovědět na tuto otázku, je třeba nejprve shrnout znaky postmodernismu. Jedná se především o opuštění teorie o jedné, vševysvětlující pravdě. Postmodernismus připouští existenci pluralitních postojů a názorů. V architektuře a snad i v umění obecně je nejnápadnější tendencí návrat k tradici. Architektura se již nesnaží odlišit od dřívějších slohů naprostým popřením

ornamentu a dekorativních prvků, ale právě naopak – ve jménu radikálního eklekticismu přejímá z minulých epoch přesně to, co se hodí jejímu záměru. Umění obecně přestává být určené pouze pro elitu, úzkou skupinu obyvatel s určitým uměleckým vzděláním. Z toho můžeme vyvodit dva důsledky. Jedním je používání tzv. dvojího kódování – použití prvků v díle takovým způsobem, aby v něm viděl smysluplný obsah jak odborník, tak i běžný divák "z lidu" (i když každý najde něco jiného). Druhým důsledkem je větší výskyt kýče v umění.

Pokud promítneme do Caminadovy tvorby výše řečená "pravidla" můžeme rozhodně souhlasit s návratem k tradičním hodnotám a vzhledu jím navržených budov. Vést dialog mezi tradicí a současnou dobou je jedním z architektonických prvotních cílů. Nicméně stavby by podle Caminady neměly být pouze technicky dobře vyřešené (to považuje za samozřejmost), ani pouhé navázání na tradici nestačí – domy by měly vyprávět příběhy lidí, kteří v nich žijí. Dle jeho slov: "architektura je interdisciplinární obor a technika je jen doplňkem". (<http://www.c-budejovice.cz/cz/turistika-a-volny-cas/ducb/vystavy/stranky/gion-a-caminada.aspx>)

Z technického řešení tradičních budov je Caminada zaujat primárně konstrukčním řešením starých roubených domů a tento systém se snaží zapojit do svých projektů. S tím souvisí i používání tradičních materiálů, především dřeva a kamene. Nepoužívá příliš zdobných prvků. Na jím postavených domech nenajdeme malbu vůbec a ornamentální prvky jen zřídka. Jeho stavby vynikají čistými liniemi. V tomto bodu připomíná jeho rukopis spíše moderní budovy s jednoduchými rovnými tvary, než postmoderní organickou architekturu. Je samozřejmě těžké bez patřičného studia zhodnotit, jestli je tento fakt dán Caminadovým příklonem k modernismu, nebo prostě tím, že i původní švýcarská architektura je ve většině případech jednoduchá a účelná.

Je těžké odhadnout, jestli Caminada používá tzv. dvojího kódování. Jeho stavby obsahují odkaz na švýcarskou lidovou kulturu, nicméně odborník by možná našel i další odkazy. Užití kýče se Caminada relativně vyhýbá. Jeho stavby nesplňují ani jednu ze základních charakteristik kýče: nejsou prvoplánově líbivé, ani nenesou silný emotivní náboj, což je pravděpodobně dané právě inspirací lidovou kulturou.

Jako poslední, avšak nejdůležitější znak postmoderny můžeme uvést pluralitu názorů a opuštění jedné všeobecně platné teze. Zde je možné váhat. Ve Vríně, místě, kde celá výstavba probíhá platí velmi přísné stavební nařízení. Není možné postavit žádnou stavbu, která by neprošla Caminadovým dohledem a všechny domy musí splňovat relativně přísná pravidla, aby zapadaly do celkového vzhledu vesničky. Tato skutečnost nemusí být na první pohled důležitá, ale ukazuje, že Caminada podporuje spíše jednotný, mohli bychom říci až totalitární pohled na svět. V tomto světě se naopak zdá tento argument jako nejzásadnější ze všech dříve uvedených, neboť nepolemizuje s drobností nebo detailem, ale popírá nejhlavnější smysl postmodernismu.

Pokud shrneme výše řečené argumenty pro a proti zařazení Giona Caminady mezi

postmoderní architektury, převáží spíše argumenty proti této tezi. Proto bychom mohli považovat Caminadu spíše za architekta moderního než postmoderního. Přesto, právě díky postmoderní pluralitě názorů a obtížné definovatelnosti postmodernismu jako směru, můžeme zapomenout na přísné kolony a obdivovat se jednoduché kráse vesničky Vrin a přínosu, který pro vesnici znamená architekt Gion Antoni Caminada.